Peter Hultqvist: Tal vid Folk och Försvars rikskonferens 2022

Talare
Peter Hultqvist
Försvarsminister

Datum
10 januari 2022

Plats
Sälen

Ärade åhörare!

Under våren 2021 har vi sett en stor rysk militär övning där militär materiel lämnats kvar vid gränsen till Ukraina. Den satte stort tryck på Ukraina och väckte internationell uppmärksamhet. Därefter genomfördes den stora övningen Zapad på ryskt och belarusiskt område. Efter sommaren lurade regimen i Belarus med aktiv desinformation migranter och flyktingar att tro att Belarus erbjöd en säker väg in i EU. Gränserna till angränsande EUländer utsattes genom migrantströmmar för en slags hybridattack, aktivt iscensatt av belarusiska staten. Samtidigt fortsatte den militära upptrappningen vid Ukrainas gräns. Belarus har nu i strid med folkrätten erkänt den ryska illegala annekteringen av Krim och uppgett att man ”vet var man står ” i förhållande till eventuella nya ryska aggressionshandlingar i Ukraina. Just nu ser vi omfattande oroligheter i Kazakstan vilket är en utveckling som vi nogsamt följer.

Såhär är läget i början av 2022. Vi ser en pågående, ”maskirovka” i form av aktiv vilseledning, desinformation, hybridkrigföring med organiserade migrant- och flyktingströmmar, kamp i cyberrymden, en rysk militär griptång riktad mot Ukraina, hotfull retorik med oacceptabla ryska krav som strider mot den europeiska säkerhetsordningen vilket sammanfattningsvis illustrerar dagens ytterst allvarliga läge. Utmaningar som redovisats i de svenska försvarsbesluten 2015 och 2020 är tyvärr nu realiteter. Regeringen har tydliggjort de svenska ståndpunkterna i kontakter med andra länder och kommer att noga att följa de överläggningar som nu sker mellan Ryssland, Nato och USA samt vara aktiv inom OSSE. Statsministern har de senaste dagarna talat med både Natos generalsekreterare Stoltenberg och Finlands president Niinistö, och regeringen är i nära kontakt med den amerikanska administrationen. Säkerhetsläget kommer också att diskuteras på EU:s försvarsministermöte denna vecka där jag kommer deltar.

Inom Försvarsdepartementet såväl som inom Försvarsmakten och andra myndigheter under försvarsdepartementet är vi aktiva med anledning av det säkerhetspolitiska läget.

Självklart arbetar vi med frågan hur olika typer av händelseutvecklingar kan hanteras. Men vi förbereder oss också för att kunna agera snabbt om det behövs. Vi står varken handfallna eller oförberedda. Vi har också kontakt med samarbetspartners.

Sedan 2014 har Sverige ingått ett 20-tal avtal om försvarssamarbeten. Vi samverkar nu med andra på en nivå som inte har funnits tidigare. Vi har byggt dessa samarbeten mot bakgrund av att en kris i vårt närområde påverkar alla länder i vår närhet. Ingen kan i det läget säga sig vara fri från påverkan. I en stund som denna är det viktigt att understryka att det svenskfinska samarbetet innehåller planering för samverkan bortom fredstida förhållanden. Det finns svenska och finska enheter som är väl samövade och kan verka som gemensamma förband om nödvändiga beslut fattas. Samarbetet inom Norden är också mer omfattande nu i jämförelse med 2014 och syftar till att kunna agera tillsammans i fred, kris och konflikt.

Den omfattande övningsverksamhet som tar sig i uttryck i övningar som

Cold Response, Trident Juncture, Baltops, Artic Challenge exercise, Northen Wind, Ruska, Aurora, Cross border training o s v är exempel på hur vi bygger möjligheter till samverkan i kris och krig med andra länder. Om man inte övat ihop, känner varandra ned på personlig nivå och litar på varandra så blir det svårare att hantera en kris. Jag vill också peka på vikten av att samordna planering med Danmark, Norge, Storbritannien USA och Nato, något som också framgår av regeringens totalförsvarsproposition. Frankrike och Tyskland är också viktiga partners.

Sverige är medlem i den brittiskt ledda insatsstyrkan Joint Expeditionary Force. Det är ett samarbete mellan 10 länder som i en krissituation snabbt kan samordna styrkor för insatser i vårt närområde. Detta är ett samarbete som kompletterar EU och Nato men som har förutsättningar att fungera snabbt och effektivt i ett krisläge.

Solidariteten med Estland, Lettland och Litauen måste i tider som dessa vara mycket tydlig. Självfallet faller en tung skugga över dem i tider när Ryssland ställer oacceptabla krav på en intressesfär och s k kontroll över sitt närområde i strid med den europeiska säkerhetsordningen. Vi kommer att fortsätta utvidga vårt militära samarbete med de baltiska staterna. På samma sätt har vi slutit ett samarbetsavtal med Ukraina. Vårt fokus är nu minröjning och militärt stöd genom den av Kanada ledda operationen Unifer, vidgat deltagande i övningsverksamhet, inbjudan till vår försvarsmaktsövning Aurora 2023. Vi stödjer också det litauiska initiativet om en militär träningsmission från EU i Ukraina.

För att nå trovärdighet i våra internationella samarbeten så har den omfattande satsningen på att bygga nationell militär förmåga varit avgörande. Att satsa på en dryg 80 procentig ökning av budgeten mellan åren 2014–2025 ger en tyngd åt allvaret i vår säkerhetspolitiska situation.

Sverige är idag ett land som levererar säkerhet och fungerande samarbete i närområdet. Vi har brutit med tidigare felaktiga och svaga försvarsbeslut. Vi går nu mycket aktivt från en försvarsmakt med inriktning på internationella operation till ett nationellt försvar av Sverige. Det är en mycket stor skillnad när det gäller inriktning och strategi. Vi har gjort ett nödvändigt uppbrott för framtiden. Jag vill dock understryka att vårt engagemang för fred och säkerhet i omvärlden genom deltagande i internationella operationer på intet sätt har upphört.

Vi bygger nu ett försvar där vi fortsätter investeringarna på Gotland där det tidigare inte fanns något regemente.

Vi inviger fem nya regementen och en flygflottilj. Däribland ett nytt amfibieregemente i Göteborg som har en avgörande effekt på försvaret av västkusten.

Vi har gått från ett rent yrkesförsvar till att ha aktiverat värnplikten. Grunden för en expansion av Försvarsmakten och en ny rekryteringsbas har lagts.

Vi bygger nu brigader om cirka 4000 soldater, inte bataljonsstridsgrupper på cirka 700. Det är en avsevärd skillnad.

Vi går från 24 artilleripjäser till 72.

Vi går från fyra till sex stridsflygdivisioner.

Vi går från fyra till fem ubåtar.

Vi ersätter det gamla Hawk-luftvärnet med det nya Patriot. Det innebär att vi kan försvara områden/regioner istället för mindre landytor.

Vi investerar i robotluftvärn till Visbykorvetterna. Sammantaget förstärks luftvärnet radikalt.

Vi investerar i nytt buret luftvärn till amfibiebataljonerna.

Vi kommer att investera i långräckviddig bekämpningsförmåga.

Vi investerar stora pengar i Försvarsmaktens basplatta med personlig utrustning, vapen, fordon och logistik.

Vi samarbetar internationellt om nästa generations stridsflyg.

Vi förbereder nu anskaffning av nya ytstridsfartyg som ska levereras under perioden 2026–2030.

Vi bygger nu en krigsorganisation med krigsplacerad personal.

Samtidigt förstärker vi det civila försvaret och bygger en ny och bättre struktur som är angeläget för att kunna stärka det militära försvaret och samhällets motståndskraft och uthållighet. Totalförsvaret är en helhet.

Vår övningsverksamhet är dessutom både mer omfattande, effektiv och målinriktad än tidigare. Vi har idag en betydligt bättre militär förmåga än tidigare och den blir steg för steg bättre.

Min uppfattning är att en viktig del i denna utveckling också handlar om en förbättrad och utvecklad samverkan mellan armé, marin och flygförbanden. Samverkan är en viktig grundstomme för att kunna agera effektivt i en krissituation. Genom samverkan och genom att kunna komplettera varandra

och vid behov agera tillsammans med andra länder, skapas förutsättningar för en maximal tröskelhöjning och slagkraft i fred, gråzon och krig.

Sveriges säkerhet, konkurrenskraft och välstånd vilar på digitala grunder. Vi måste därför också inför framtiden verkligen på djupet förstå det hot som attacker i cyberrymden innebär. Cyberattacker kan förlama och slå ut viktiga funktioner eller användas för att påverka och stjäla information. Idag har vi en situation i cyberrymden där vi från svensk sida värjer och försvarar oss mot attacker från statsaktörer, kriminella och olika typer av hackergrupper. I praktiken är detta att betrakta som en kamp mot antagonister av olika slag. De söker hela tiden efter svagheter i de svenska systemen som kan utnyttjas för egna syften.

Vi samverkar idag mellan myndigheter och näringsliv för att bygga bättre system för att stå emot attacker och minskar våra sårbarheter. Det är ett arbete som aldrig tar slut och hela tiden måste utvecklas och fördjupas. Det Nationella cybersäkerhetscentret kommer här att ha en viktig roll, liksom de myndigheter som ingår i centret bl.a. FRA, Försvarsmakten, MSB och SÄPO. Mot bakgrund av detta säkerhetshot så stärker Försvarsmakten också sin cyberförsvarsförmåga genom att stegvis öka kompetensen, utbilda cybervärnpliktiga och ansvara för svensk offensiv förmåga i cyberrymden, med stöd av FRA.

Det här är ett prioriterat område eftersom hotbilden och den negativa aktiviteten hela tiden kommer att finnas där.

Försvaret är idag beroende av teknik som utvecklats civilt. Det är ett paradigmskifte i sig som vi behöver begrunda. Detta beroende innebär bl.a. att Försvarsmakten inte längre självt kan ombesörja sitt behov av teknik och kunskap. Istället måste samarbetet med civila aktörer stärkas och underlättas. Samarbetet måste också i högre grad ske med strategiska partners. Vi ser till exempel en stark utveckling inom EU där det också finns ekonomiska resurser för att stimulera teknikutveckling genom fonder och program. Detta arbete står nu i startblocken för en ny programperiod och det gäller att ta tillvara möjligheterna som ges.

Mycket återstår innan försvarsbeslutet från december 2020 är fullföljt. Försvarsbeslutet måste betraktas som en del i en längre process.

Det säkerhetspolitiska läget som det utvecklat sig har inte gjort att bygget av det nya totalförsvaret och behoven av våra samarbeten i någon mening minskat. Det som nu sker tyder på motsatsen.

Tack för att ni har lyssnat.

Källa
Manuskript hämtat från regeringen.se (2025-05-26)

Taggar
Politiska tal, Socialdemokraterna

URI
https://www.svenskatal.se/tale/peter-hultqvist-tal-vid-folk-och-forsvars-rikskonferens-2022